२५१

कारणतार्थवादः

१५५८

पटेकुलालादिसर्ववर्तित्वस्य दृष्टत्वेपि तत्त्वात् अश्रुतौ दिसर्ववर्त्तितापादरीतादिपाताः नवा ... तथाचानन्यथासिद्धनियतपूर्ववर्त्तिजातीयत्वाधिकरणत्वं कारणत्वम्

कारणत्वे ... रासभादिवच्छिन्नस्वर्गादिपूर्ववर्त्तित्वं

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ किमिदं कारणत्वं यदवच्छेदकावच्छिन्नमग्रतः सामग्री गम्यते अत्र यथासिद्धनियतपूर्ववर्त्तिजातीयत्वं कारणत्वं तत्र कारणतावच्छेद
कत्वमस्य घटीयत्वावच्छिन्नस्य यादृशकार्यपूर्ववर्त्तित्वमवगम्यते तद्रूपावच्छिन्नतादृशकार्यं प्रत्यनन्यथासिद्धं यथा कुलालादिकं प्रति दण्डत्वपटत्वादिसमवहितं चक्रत्वाद्यवच्छि
न्नं अन्यं प्रति सर्ववर्त्तित्वेनानवगतं यद्रूपावच्छिन्नस्य प्रकृतकार्यं प्रति पूर्ववर्त्तितागतं तद्रूपावच्छिन्नतादृशकार्यं प्रत्यनन्यथासिद्धत्वं यथा तन्त्वादिकं पटत्वाकाशत्वाद्य
वच्छिन्नं तन्तुत्वादिसमवायिकारणतया अन्याकाशादि सिद्धा वेवतत्स्वत्वानादिपूर्ववर्त्ति तत्र दीर्घमिति तद्घटत्वादिपूर्ववर्त्तितागर्हितेत्यतः यथावा वहादिकं प
ति कुलालपितृत्वाद्यवच्छिन्नं कुलालपित्रादिः तस्य कुलालादिपूर्ववर्त्तितया घटितत्वात्स्वत्ववच्छिन्नस्य वहत्वादिपूर्ववर्त्तित्वं तत्सम्बन्धोदयत्वोक्तिना तथागत्वाद्यवच्छिन्न
स्य स्वर्गादिकार्यं प्रत्यन्यथासिद्धं एतादृशस्य लक्षणव्यापारेणाऽऽपादितान्यथासिद्धिः कुलालपितृत्वाद्यवच्छिन्नस्य च कुलालादिआपादकत्वस्य भावेप्यन्य
थासिद्धिरेव अन्यत्र हृष्टत्वनियतपूर्ववर्त्तिनयवकार्यं सम्भवे तत्सम्भवेपि तद्धर्मावच्छिन्नं तद्धर्मावच्छिन्नं तत्रान्यथासिद्धं यथा पाकजगन्धादौ रूपादिप्रागभावे
दिरूपव्यभिचारादौ अन्यादृशानुरोधेन तैलाद्यभावसम्भवेपि तत्पूर्ववर्त्तित्वकल्पनात् प्रकृतकार्यं प्रति नियतपूर्वधर्मस्यागतेः कारणतावच्छेदकत्वसम्भवेपि तद्वाहित्वे च च
लनकार्ये अन्यथासिद्धं यथा गर्दभाद्यवच्छिन्नं रासभादि प्रकृतकार्यजनकतावच्छेदकं चेतत्वाद्यवच्छिन्नतया नियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदक
यद्धर्मावच्छेदेन यत्कार्यता वच्छिन्नं प्रतिनियतकारणत्वव्यवहारः प्रामाणिकानां तद्रूपावच्छिन्नं प्रत्येव तादृशकार्यं अन्यथासिद्धं तेन घटादिपूर्ववर्त्तित्वमपरि लाविशा
समवायित्वादिना सिद्धे आकाशादौ तन्त्वादिपूर्ववर्त्तितागर्हसम्भवेपि पूर्वसंयोगत्वनाशादिपूर्ववर्त्तितामगृहीत्वाविभागत्वाद्यवच्छिन्नस्योत्तरसंयोगादिपूर्ववर्त्तिता
दसम्भवेपि तत्रैवान्यथासिद्धिरेव अतएव तेन रूपसमनियतगन्धत्वधर्मावच्छिन्नस्य प्रतिबन्धकाभावनिश्चयवत्तावच्छिन्नस्य च नकारणत्वं तद्रूपावच्छिन्नस्य नि
त्वान्यथासिद्धिसत्वात् एकस्यैव केनचिद्रूपेणान्यथासिद्धत्वात् द्रूपान्तरेण जनकत्वाद्यनन्यथासिद्धमेवं न कारणं विशेषणीयं किं तु येन रूपेणान्यथासिद्धत्वं तदन्यथ
मेवत्वमनिवेश्यम् कार्याव्यवहितसर्वक्षणे कार्याधिकरणे यद्रूपावच्छिन्नासत्वेपि कार्योत्पत्त्यनेनाविधतद्रूपत्वाद्यवच्छिन्नस्य तादृशमात्रादिजनकत्वात्
णानियतपूर्ववर्त्तिजातीयत्वानिवेशः अतीतानागतनष्टाधिकरणे दण्डादीनामपि दण्डत्वादिना घटादिस्वरूपयोग्यत्वाज्जातीयत्वानिवेशः तथा चानन्यथासिद्ध
नियतकनियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकधर्मवत्वं तद्रूपस्वत्वारेण कारणत्वमिति समुदायार्थः कारणतावच्छेदकुक्षिनियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वस्यैव व्याभि
चारस्तिगीये न तु किञ्चिदं नियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वं तत्र तावत्कार्याव्यवहितसर्वक्षणेष्वपि पावकालेहित्वेन तद्वच्छेदकत्वेन दासस्वर्गादिकार्यं प्रतियागत्वादेरतथा
त्वप्रसङ्गः स्वर्गाद्यव्यवहितसर्वक्षणे यागादीनां स्वत्वासत्वात् कालिकविशेषणतानापात्रानन्तरम् अव्ययेन नाशेहि कालवृत्तिनिवेशानेनेतद्दोषस्यावकाशत्र
नि वेन हि तिविशिष्टवृद्धिविशेषणतानयोः कार्यकारणभावेपि विशिष्टविरहे तौ व्यभिचारवारणाय स्वतीतत्वस्य कार्यतावच्छेदके निवेशने प्रामाणिकानां विरु
द्धे तैर्विशेषणतातत्तावच्छिन्नस्य चातमवीयकविशिष्टवृद्धिपूर्वकाले कालिकविशेषणतया नाहेतुस्य स्वेति सर्वकाले च संस्कारात्मकव्यापारसम्बन्धेनसत्वा
कारणविशेष्यत्वलक्षणार्थक्यापत्तिर्यतः पूर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वं धर्मविशेषणं तत्र कारणतापाशीरत्वटकं किन्तु भेदप्रतियोगिताघटितस्वपर्य्याप्त्या तेहशार्यमीमाचप्रातिस्विकरूपेण
भेदकूटस्य कारणतावच्छेदकांशे विशेषणं बोध्यम् अतो न ... प्रकारतया दिशाऽतः स्व हद्दाटस्पष्टीनत्वमित्यलं पल्लवितेन ॥ ऽ।।

का॰वा॰
१

हि सिद्धं तत्त्वावच्छिन्ननिरूपितनियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकतायाः एव विशिष्टलक्षणत्वात् तत्त्वादौ सत्त्वात् एवं तादृशनियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकतायाः कारणतालक्षणप्रवेशे ह
दत्वाद्यवच्छिन्नप्रतिनियततन्तुत्वतन्तुसंयोगत्वादिनापि परित्यागापत्तिः तद्रूपावच्छिन्नस्य किञ्चिद्देशावच्छेदेन घटाद्यव्यवहितप्राक्कालेऽवश्यंसत्त्वात् यावत्कार्याधिकरणनि
ष्ठकारणतावच्छेदकसम्बन्धावच्छिन्नाधिकरणतानिरूपकतावच्छेदकत्वस्याधिकस्य निवेशेपि घटादौ घटतन्तुसंयोगाव्यवहितत्वादिनादेशावच्छिन्नापत्तिर्दुर्वारैव अपका
र्याव्यवहितपूर्वक्षणावच्छेदेन कार्याधिकरणे हि निरूपकः कारणतावच्छेदकसम्बन्धावच्छिन्नाभावः प्रतियोगितानवच्छेदकत्वरूपकालवृत्तिनिवेशे कार्यक
तावच्छेदकत्वमेव न तत् घटाद्यधिकरणकपालाद्यवृत्तिकालावच्छेदेन विजातीयसंयोगाद्यभावसत्त्वात् तन्नैवं दण्डत्वाद्युपपत्तिरिति कार्यसम्बन्धितपूर्वक्षणाव
च्छिन्नत्वेन हि विशेषणतया घटाद्यव्यवहितप्राक्क्षणावच्छेदेनाव्यवहिताधिकरणकपालादौ विजातीयसंयोगाभावसत्त्वात् अव्याप्तिरिति तन्नाशङ्कनीयम् स्वाव्यव
हितप्राक्क्षणावच्छिन्नस्वाधिकरणे हि निरूपितसम्बन्धेन कार्यवैशिष्ट्यस्याभावे निवेशनीयत्वात् न चैवं घटत्वाद्यवच्छिन्नं प्रति तन्तुकपालत्वादिनापि नाशापत्तिरेतन्ना
पत्तेः घटाद्यधिकरणकपालादेर्व्याप्यहेमन्तकालत्वावच्छिन्नभेदस्य हेमन्तकालविशेषस्यानवच्छेदकत्वात् तादृशाभावस्य गृहीतत्वमशक्यत्वादिति वाच्यम् स्वा
व्यवहितपूर्ववर्त्तिक्षणावच्छिन्नत्वस्य स्वलेखेऽवच्छेद्यत्वनिवेशे अवच्छिन्नत्वे भयाभाववत्त्वस्यैव निवेशनीयत्वात् तादृशाभावीयत्वाववच्छिन्नत्वविरहेणोभयाभावस
त्त्वेनत्वात् यागादेः स्वर्गादिकारणतानिर्वाहाय चैवं नियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वं नियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकावच्छिन्ननियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वाभ्यां तत्त्वमेव
कारणतावच्छेदकधर्मे निवेशनीयं यागत्वादेः स्वर्गविशेषादिनियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वविरहेपि नियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकापूर्वादेरपि नाशकार्यनियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकापूर्ववििश
ष्टत्वावच्छिन्ननियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वेनाप्यतत्सत्त्वमपत्ततमेवेति चेन्न घटाद्यव्यवहितपूर्वक्षणावच्छिन्नाधिकरणकपालादौ किञ्चित्कपालिकाद्यवच्छेदेन विजातीय
संयोगाद्यभावसत्त्वात् तादृशविजातीयसंयोगादीनां कारणत्वानुपपत्तेः घटत्वात् प्रतियोगिवैयधिकरण्यस्याभावे विशेषणत्वोपगमे च दण्डादिकं प्रति
घटत्वादिना संयोगस्यानन्तरत्वादिना देशतया उद्वीरत्वात् घटाद्यधिकरणनिष्ठप्रतियोगिव्याप्यावच्छिन्नाभावस्य प्रतियोगिसमानाधिकरणत्वात् न चाभावलिङ्गकार्याधिक
रणे किञ्चिद्देशनिरूपितविलक्षणावच्छेद्यताख्यस्वरूपविशेषणतया घटादिक्षणविशिष्टावच्छेदकतादृशाभावमादाय इति कारणतालक्षणविशिष्टालाम् तथा
सति समवायेन तत्त्वत्वाद्यवच्छिन्नप्रतियोगितानत्वादिनाधेयतापन्नतन्नाधिकरणस्वाभाविरूपितानवच्छेदकतावच्छिन्नप्रतियोगिताकाभावीयप्रतियोगिता
वच्छिन्नत्वेनेरधिकरणनिष्ठतानावच्छेदकलक्षणावच्छिन्नत्वेनेदृशे निरूपितत्वेनाभावाभावत्वेन तादृशाभावस्य कार्याधिकरणदेशानवच्छिन्नवृत्तिकत्वविरहात् न च कार्याधि
करणदेशावच्छिन्नकार्यपूर्ववर्त्तितावच्छेदकलक्षणे हि निकाभावीयकालिकसम्बन्धावच्छिन्नप्रतियोगितानवच्छेदकत्वनियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वं विजातीयसंयोगा
द्यधिकरणदेशावच्छेदेन तत्कालेन विजातीयसंयोगादौ कालिकसम्बन्धावच्छिन्नाभावो नास्तीति तदवच्छेदे प्रतियोगिसमानाधिकरणत्वावच्छेदेनाभाववत्त्वे विरोधित्वादि
ति नोक्तदोषः इति कारणतावच्छेदकः एतेन पूर्ववर्त्तिका नियतपूर्ववर्त्तितावच्छेदकतापन्नविशेषलौकिकप्रत्यक्षत्वावच्छिन्नप्रतीतेरनन्तवावच्छिन्नप्रतियोगिविषयतेत्यलम्।

कारणतावच्छेदकसम्बन्धावच्छिन्नाभावीयभेदः

संयोगस्याव्याप्यह

देशविशेषानवच्छिन्न

कारणतावच्छेदकसम्बन्धावच्छिन्नदैशिकव्याप
कतावच्छेदकत्वे सति विशेषण = ८

दात्म्यप्रत्यासत्त्यादेरेतत्तापत्तिः । विषयतयाज्ञानत्वाद्यवच्छिन्नादिमत्प्रतीतादिविषये कार्यताव्यवहितप्राक्क्षणत्वावच्छेदेनापि कारणतावच्छेदकतादात्म्यसम्बन्धेन प्रतीतादिविषयस्य हीनत्वविषयो तिलिविध
विषयत्वावच्छिन्नाभावस्याभेदस्वरूपस्य सत्त्वादिव्यतिचिन्तनम् न तु प्रतीतादिविषयावच्छेदेन कालिकसम्बन्धावच्छिन्नविषयत्वावच्छिन्नाभावस्याभेदस्वरूपस्य सत्त्वादि
तिवाच्यम् एवं सति कारणतावच्छेदकसम्बन्धस्याप्रियतसर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वाघटितकतया कारणतायाः सम्बन्धविशेषनियन्त्रितत्वानुपपत्तिः तादृशसम्ब कारणतावच्छेदक = र
अवच्छेदकत्वे न्धघटितदैशिकव्यापकतास्वातन्त्र्येणनिवेश्यत्वे तु घटादेः कालादिकं प्रतिसमवायेनाभाववत्तानन्तरत्वादिनापि हेतुतापत्तेः तत्र निरूक्तनियतसर्ववर्त्तिताव
च्छेदकतायाः समवायत्वादिन दैशिकव्यापकतावच्छेदकतायाश्च तत्तत्त्वात् एवं प्रतीताद्यवच्छेदेन कालिकसम्बन्धावच्छिन्नप्रतियोगिताकविषयता काले
घटे वच्छिन्नाभावस्याप्रसिद्धितया ज्ञानत्वावच्छिन्नं प्रति तादात्म्येन विषयत्वेन हेतुताप्रसङ्गः । सत्यन्तेपि तु घटत्वावच्छ यत्तु स्वसामानाधिकरण्यसम्बन्धावच्छि
न्नाधारतानिरूपितत्वघटितकतोभयसम्बन्धावच्छिन्नया कार्यनिष्ठभेदप्रतियोगितावच्छेदकतान्तर्गतावच्छेदकत्वमेव नियतसर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वं स्व सामानाधि
करण्यं च कार्यकारणभावावच्छेदकसम्बन्धाभ्यां वोध्यं तेन घटाद्यधिकरणे किंचिद्देशावच्छेदेन विजातीयसंयोगाद्यभावसत्त्वेपि हृदादावुक्तोभयसम्बन्धे न तु त्वापि
इति न विजातीयसंयोगादिमत्तोभेदेन वर्त्तनेविजातीयसंयोगत्वादौ निरूक्तप्रतियोगितावच्छेदकतानवच्छेदकत्वमक्षतमेव एवं प्रतीतादिमात्रविषयात्मभि
न्नादौ तादात्म्यविषयतोभयवृत्तितसामानाधिकरण्यस्वाधिकरणत्वाभाववत्तितोऽभयत्वोभयसम्बन्धेन विषयत्वावच्छेदे ज्ञानत्वाद्यव
च्छिन्नप्रतितादात्म्यप्रत्यासत्त्या विषयत्वेन हेतुतापत्तिप्रसङ्गः एवं च समवायेन विजातीयसंयोगं प्रति क्रियात्वेन हेतुत्वे व्यभिचारवारणाय स्वाव्यवहित
पूर्वक्षणोत्पत्तिक्रियाविशिष्टसमवायसम्बन्धावच्छेदकसम्बन्धतानुधावनमपि विनिवेश्य केषुचित् समवायस्य तथात्वेपि सर्वेषां कार्यव्यक्तीनां किंचिदधिकरणे
स्वप्राक्क्षणावच्छेदेन कारणसमवेतनिरूक्तनियतसर्ववर्त्तितावच्छेदकतायाः कारणतावच्छेदकतावलिशाहानि तथासति हृदादिकं प्रति रूपाभा
वत्वादिनापि हेतुताप्रसङ्गान् रूपाद्यभाववत्सत्तानन्तरत्वादौ सर्वेषां हृदादिरूपनं दधिकरणत्वात् सर्वेषामेव तेषामधिक ब
रणे कपालादावुत्पत्तिकालावच्छेदेन रूपाद्यभावसत्त्वात्सामानाधिकरण्यसम्बन्धेनेति स्वाश्रयवृत्तित्व स्वसामानाधिकर प्राग्भिन्नत्वात् यतैः
ण्यघटितसम्बन्धेन कार्यविशिष्टयोगाभावस्तदीयसामानाधिकरण्यसम्बन्धावच्छिन्नप्रतियोगितानवच्छेदकत्वमेव नियतसर्ववर्त्तितावच्छेदकत्वम्
अप्याप्यदेशीनां विजातीयसंयोगादीनां समवायेनैवाव्याप्यवृत्तित्वतया सामानाधिकरण्यसम्बन्धेन न तेषां सामानाधिकरणो कपालादि विध
मेव सर्वक्षणावच्छेदेन सामानाधिकरण्यसम्बन्धावच्छिन्नप्रतियोगिताकरूपाद्यभावो नास्तीति कारणत्वोपपत्तिः प्रतीतादिमात्रविषयकाल
भिन्नादिसामानाधिकरण्येन विषयत्वावच्छिन्नानारात्म न सामानाधिकरण्यसम्बन्धेन विषयत्वावच्छिन्नस्याभावे तत्र
वेलिज्ञानत्वाद्यवच्छिन्नं प्रति तादात्म्यप्रत्यासत्त्या विषयत्वेन हेतुताप्रसङ्गः अपि सामानाधिकरण्यकार्यतावच्छेदकसम्बन्धेन स्वाधिकरणे स्वहेतुसं

का॰ वा॰
२

2 वत्वा॰ ५

वच्छेन हेतुः चरमं च कारणतावच्छेदकसम्बन्धेन स्वाधिकरणे स्वरूपसम्बन्धेन हेतुरितः सम्बन्धभेदमादाय न दोषः व्याप्यहेतोरवच्छिन्नत्वानभ्युपगमे स्वावच्छे
दिनष्टत्वेन गोत्वावच्छिन्नस्यापि नैव पूर्ववर्तित्वेनाभयाभावप्रवनिवेशनीयः यागादेः कारणत्वमपि स्वरूपसम्बन्धेनैव दुरुपपादनीयमिति चेत् अत्र च कारणत्वस्य निरुक्तरूपत्वेन
हुरकान्यथासिद्धिनिरूपकधर्मभेदकूटस्य प्रागभावविकरूपेण घुगमस्य संयोगपिनात्व मशक्यत्वेन कारणत्वस्य विद्वद्दर्शनेयत्वापत्तिः न च ताहृशभेदकूटविशिष्टत्वेवि
शिष्टकारणताविशेषसम्बन्धेन निरुक्तानियतपूर्ववर्तितावच्छेदकत्वमेव कारणताशरीरे निविष्टं तथा च सम्बन्धेन तस्य विशिष्टबुद्ध्यादौ वदेत्तन्नयानुपस्थितानामे
वभेदानां सम्बन्धघटकत्वाभावसम्भवदतिवाच्यम् भेदकूटविशिष्टत्वेन विशेषणताविशेषस्य सम्बन्धत्वे मानाभावात् एवं निरुक्तकारणतायाः कार्यता
वच्छेदकवदितनयास्वर्गकामो यजेतेत्यादिवाक्यात् यागादेः स्वर्गहेतुसाधनत्वग्रहानुपपत्तिः यागादिजन्यतावच्छेदकस्य स्वर्गनिष्ठजातिविशेषादेः प्रागनुप
स्थितत्वात् ताहृशविधिवाक्याधीनकार्यकारणभावग्रहानन्तरमेव कार्यतावच्छेदकं किञ्चिदवच्छिन्नत्वनियमबलप्रवृत्तेनातिप्रसक्तस्वर्गत्वाद्यवच्छिन्नत्ववाधस्य
दकत्वेन यागादिजन्यतायां स्वर्गत्वाद्यवच्छिन्नरथ धर्मविशेषावच्छिन्नत्वग्राहकाद्यभावेन जातिविशेषोपस्थापनात् एवमेतन्मते प्रत्यक्षे यमात्मप्रत्येर्वर्तित्वनिरूपिता
नैयत्येन प्रत्यक्षत्वादिनात्वेन ताकल्पने कारणतावच्छेदकगौरवात् द्वित्वावच्छिन्नहेतुतासिद्धा तथाख्यातिसिद्धिरिति स्यपितु स्यात् ताहृशगुरुधर्मस्य नियतपूर्व
वर्तितावच्छेदकतायाश्चभयवादिसिद्धत्वात् अन्यथासिद्धिनिरूपकाणां धर्माणामन्तर्भावस्थापितत्वेन तथात्वप्रतीतिकारणताशरीरे ताहृशधर्मभेदस्य प्रयोजनविरहेण
निवेशनीयत्वादित्यादि वदन्ति विधुहृदयदोषस्थानः सिद्धान्तमनुसरन्तो नाम प्राचीनाः कारणत्वमखण्डं सम्बन्धविशेषावच्छिन्नत्वविशिष्टतत्पन्नि तदपि न साधीयः दण्डादि
कारणतायाः कारणीभूतदण्डादिस्वरूपत्वे दण्डादिनाशस्यापि तदभावत्वापत्तेः अभेदेपि तदुपगमे दण्डो दण्डवानित्यादिप्रतीत्यापत्तेः दण्डत्वादिस्वरूपत्वे च तस्य
प्रतियोगित्वाद्यनुपपत्तेः जातेर्निष्प्रतियोगिकत्वात् दण्डत्वाद्यवच्छिन्नत्वानुपपत्तेश्च अभेदेऽवच्छेद्यावच्छेदकभावविरहात् अभेदेपि तदुपगमे दण्डत्वेन दण्डकार
णत्वमपि तिवृद्दण्डत्वेन घटदण्डत्वमित्यादिप्रतीत्यापत्तेः तस्मात्कारणत्वं पदार्थान्तरमेव तच्चावच्छेदकभिदाभिन्नेन तदनुगमकं कारणतात्वमखण्डोपाधिरिति क्रमेव।
एवं कार्यत्वे तन्मेऽपीति दीधितिकृद्भिः मेघदुक्तमालोचयामः कारणतावच्छेदकदण्डत्वादि क्रमेव कारणतां तस्य च कारणतात्वेऽवदादिप्रतियोगित्वं जातेः स्वरू
पत एव निष्प्रतियोगिकत्वोपगमात् एवं कारणतात्वेनावच्छेद्यतां स्वरूपेणावच्छेदकतां अभेदेपि भिन्नरूपेणावच्छेद्यावच्छेदकभावोपगमे तन्निविरहादि
त्यपि केचित् कारणत्वं त्रिविधं समवायिकारणत्वमसमवायिकारणत्वं निमित्तकारणत्वं चेति तत्र समवायसम्बन्धावच्छिन्नकार्यतानिरूपितताहृशसम्ब
न्धावच्छिन्नकारणता समवायिकारणता समवायसम्बन्धावच्छिन्नकार्यतानिरूपितसमवायस्वाश्रयसमवेतत्वान्यतरसम्बन्धावच्छिन्नकारणताः समवायि
कारणता यथा घटादिकं प्रति कपालसंयोगादेर्घटरूपादिकं प्रति कपालरूपादेश्च विभागादिजनितपादेः संयोगपरामर्शादीनामसमवायिकारणत्वव्यवहारा
भावात् कार्यनिरूपिततत्कारणतानिरूपितकारणतानामभेदकूटस्याप्यसमवायिकारणत्वे तादृगविशेषस्य पततदुभयकारणताभिन्नकारणत्वमेव निमित्तकारणत्वमिति भावः। इति कारणतावाद

नाशरीव.

दण्डादिनासमं
तस्याश्राधारांधे
याभावानुपपत्तेरि
त्यपिपाठः

कार्यतात्वे = ६ अ

ताहृशभेदकूटविशि
ष्टकारणतावच्छेदक
तद्विशिष्टाभेदकूटः तदि
शिष्टान्नावच्छेदकता
नेवविशेषणता = २

शरीरबोधास्मात् = ६

ताथमानेष्टभेदासत्र
त्त्व = ९

तत्रताहृशगुरुधर्मः = १०

~~[illegible]~~ तथा ना
उभयवादिसिद्धत्वात् = ११

दण्डादिनाहेतुतोपग
मे = १२

व
स्था
त्रि
ता
भं
त्र

२